

Kampen mot de stripete og svake

er en meget viktig del av den norske hjemmefrontens oppgaver. Alle vet at det finnes "jössinger" som ikke er villig til å yte selv det minste offer for å vise at de er gode nordmenn. Enda verre er det når de i sine gjerninger opptrer direkte unorsk. Den alminnelige mening er slike folk, som bare er norske i kjeften, i mange tilfelle fortjener samme dom som quislingene. De skal ikke unnakylde seg med at de "ikke visste" at de ikke gjorde sin plikt. Etter 5 års okkupasjon bør enhver vite hva det kreves av ham - og er han i tvil så er det best å unnlate å utføre de tvilsomme handlingene.

For norske arbeidere er det selvsagt mest nedslående når noen av deres egne klassefeller viser en svak holdning. Blant alle bevisste arbeidere har det derfor vakt stor harme når de i den siste tiden har kunnet se norske arbeidere iferd med å bygge bunkers og forsvarsanlegg for tyskerne. Noen mener kanskje at de vil bli ettersøkt om de nekter å utføre slikt arbeid. Det hjelper ikke i en så stor by som Oslo er det mulig å stikke seg vekk. Tyskerne har ingen rett til å kreve slikt arbeid av nordmenn. Enhver vet hva disse bunkersene i Oslo skal brukes til. I folkets byne er det en grov forbrytelse å arbeide på slike anlegg, så sant en ikke har en revolver direkte i ryggen. Parolen til alle arbeidere er derfor: **VEKK FRA DE TYSKE MILITÆRE ANLEGG!**

Direktør Hardy Lundheim

Kongensgt. 6, Norsk Skinnforedling A/S oppsa 11/4 26 mann fra sin bedrift i Sandvika. Disse sluttet 19/4 og ble av arbeidsformidlingen beordret på vedhugst. Fabrikken har vesentlig drevet med foredling av saueskinn til tyskerne og tjent store penger. Direktøren er visstnok ikke medlem av NS, men svært gla i penger.

Motormaskinist og maskinmester Aso Jörn Sjuls Narverud

ved Oslo Samvirkelags Bakeri har ved flere anledning vist alt for stor tjenestevillighet overfor tyskerne. Han har også forsøkt seg med lønnspress. Vi synes derfor han fortjener å "henges ut" som eksempel på en dårlig nordmann.

Dagens TT.

De aktive sabotørene sprenger når det er nødvendig. De passive sabotører skader tyskerne like meget ved summen av alle de små pausene som bremser virksomheten. Vi skal derfor arbeide med lim på nevene. Vi Teller Til ti mellom hvert håndgrep.

Kort nytt!

En del av de russerne som har deltatt i de russiske Vlassov-avdelingene her i landet, er fratatt våpnene. Tyskerne har fått mistanke om at mange av de sløtt ikke har omvendt seg til nazismen. -- En plan for norsk ruteflygning etter krigen er utarbeidet i London. Planen vil bli satt i verk så snart Norge er fritt. -- Den tyske øverstkommanderende i Halden, oberstløytnant Schilder, er flyktet til Sverige. -- Omkring 1000 hjemmestyrkefolk deltok i den stort anlagte sabotasjen mot jernbanenettet for en måned siden. Ialt har hjemmestyrkene foretatt mer enn 870 angrep i transportslaget. --

Dansk:

På et plankegjerde i Danmark sto det med store bokstaver: Gid fanden havde Hitler! Like under var det skrevet med små, men tydelige bokstaver: Jeg vil ikke ha ham, ærbødigst Fanden.

Norsk:

Siste Andriksen: På spørsmålet hva er det egentlig quislingeneror for? er jeg bemyndiget til å svare: Deror for livet. Med velbegrunnet aktelse, A. Andriksen.

Okkupasjonstidens siste 1. mai.

opplever vi om få dager, denne dagen som mer enn noen annen minner oss om arbeiderbevegelsens kamp for frihet, økonomisk trygghet og internasjonal solidaritet. Dagen maner oss nå mer enn noensinne til fortsatt kamp for våre gamle idealer og for en

FRI FAGBEVEGELSE.

FF

FRI FAGBEVEGELSE
organ for
Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr 18

5. årgang

1. mai 1945

I seierens time.

Lørdag mellom kl. 15 og 16 sendte Reuter ut den sensasjonelle meldingen at "absolutt-ikke-kapitulanten" Heinrich Himmler hadde tilbudt vestmaktene betingelsesløs kapitulasjon. I følge en offisiell melding fra det svenske utenriksdepartement fremkom kapitulasjonstilbudet på følgende måte: Visepresidenten for det int. Røde Kors, grev Bernadotte som oppholdt seg i nærheten av Landburg i Tørbinneløse med overføringen av norske fanger til Sverige, ble budsendt av Himmler personlig og traff sammen med ham i Berlin allerede den 21. april. Ved dette møtet meddelte Himmler at Tyskland var villig til betingelsesløs kapitulasjon overfor Storbritannia og U.S.A. Bernadotte reiste dyeblikkelig til Stockholm og overrakte budskapet til det svenske utenriksdepartement som straks forvidlet det videre til de to lands legasjoner. Tilbudet måtte imidlertid avvises - fordi det ikke også var rettet til Sovjetsamveldet. -- Senere er det blitt opplyst at grev Bernadotte er reist tilbake til Tyskland og fra Stockholm meldes nå at han har hatt et nytt møte med Himmler, som antas å oppholde seg i Sønderjylland.

Himmlers kapitulasjonstilbud - i strid med alle hans forhåndsforsikringer - har åpenbart flere årsaker. Det er sannsynlig at hensikten først og fremst har vært et siste idiotisk forsøk på å skape splid mellom vestmaktene og Sovjetsamveldet. Men Himmler har neppe selv hatt noen tro på at dette ville lykkes. Det er imidlertid mulig at han på denne måten også har villet forsøke å finne fram til noe som kunde likne en "verdlig krigs avslutning". At Hitler er død - eller døende - er sikkert en av de viktigste forutsetninger for at et slikt tilbud i det hele tatt er fremkommet. En bør forøvrig legge merke til at Goebbels, Göring, Ribbentrop og alle de andre nazipropagandaførere holder seg helt tause.

Et merkelig trekk ved situasjonen er at på tross av vestmaktenes avvisning, synes de tyske troppene langs Elben å ha fått ordre om å innstille fiendtlighetene mot de vestallierte stridskrefter. I følge lørdagens tyske kommunike har de "vendt ryggen" til amerikanerne for å "annsette Berlin". I Italia og på andre frontarsnitt foreligger tydensynlig enno ikke noen slik ensidig og etterst eiendommelig foran innstilling av fiendtlighetene selv om motstanden tydeligvis er meget svak og tilfældig.

Våre hjemlige nazisters reaksjon på de siste dagens begivenheter er preget av stor forvirring - som rimelig kan være. De gjennomgående trekk i alle nazipressens kommentarer er allikevel at okkupasjonen bør avvikles på fredelig vis. For så vidt som dette er ærlig ment, er det selvsagt helt utmerket. Det er klart nok hva som ligger bak disse nye "hverdstoner". Nasistene håper å kunne aikne det oppgjøret som de no alle står overfor. Men ettersom avisene enno ikke kan skrive annet enn det som tyskerne tillater, tyder denne nye "fredspropaganda" også på at voneangivende tyske kretser i Norge er innstilt på en fredelig avvikling av okkupasjonen.

Quisling har i følge meldinger gjennom svensk radio - og også i følge bestente folkedønder her hjemme - tilbudt hele nazi-regjeringens og nasjon. Tyskerne skal imidlertid foreløpig ha avslått dette. Så labil som situasjonen no er, kan det imidlertid godt tenkes at Quisling når som helst blir tjernet til fordel for et styre som er mer høvelig i overgangstiden. Det er i så fall naturlig at det blir søkt kontakt med folk som helt midlertidig kan representere våre lovlige norske myndigheter.

Optimisme - men disiplin.

Det betyr nå på at krigens sluttfase kan forløpe fredelig i Norge. Men av erfaring vet vi at for stor optimisme uvegerlig fører til aforsikthet. Vi er ennå i krig, det er derfor vår plikt fortsatt å være til samhold og disiplin, - og til kampberedskap. Uansett i at vi lenge har hatt et sterkt begrundet håp om at landet vårt skulle bli frittiggjen uten større krigshandlinger og ødeleggelser, har vi i den siste tiden - i likhet med den øvrige frie pressen i Norge - bevisst understreket faren for at tyske og norske nazister ville gå inn for å forsvare "Festningen Norge" til sist. Denne eventualitet er i dag mindre sannsynlig, men utelukket den helt kan vi fremdeles ikke. Dertil er det for lenge desperades i fiendens leir, som flytter motost: Så lenge det er krig er det håp. Vi må fortsatt være forberedt på alt, og de nærmeste dagene vil under enhver omstendighet måtte bli det absolutte disiplin og enhver nordmann. Selvom alt går fredelig for seg, må vi ikke la die Wehrmacht har den bestemte og avgjørende makt i landet inntil en formell kapitulasjon og overgivelse av makten til allierte og norske stridskrefter kan finne sted. (En svensk krigsripen er under slike omstendigheter ikke så sannsynlig.) Vi innskjerper derfor følgende punkter og forholdsordre nr. 1 fra Kjøntofrontens ledelse: 1. Under sammenstillinger, vær ikke med i demonstrasjoner av noen art, Optre ikke utfordrende overfor tyskere eller N.S. 2. Språk korrekt og høflig i meldinger som vis over London radio. Høyt med, stol ikke på automatisk, stopp rykter og falskmeldinger. Fienden står bak dem. 3. Slapp ikke av på vanlige forsiktighetsregler. Husk at Gestapo arbeider til siste stund. 4. Følg de direktiver som i enhver av situasjon blir gitt av Regjeringen, Overkommandoen og Kjøntofrontens ledelse. - Marolien er: VÆRDIGT NORSK DISIPLIN.

Frontmeldinger.

Den tyske nordfronten brytes nå fullstendig sammen. Russene står nå 100 km vest for Stettin og går mot Stralsund, Neu Brandenbourg, Anklam og Friedland er tatt. I Beskieslovkia er Moravska-Ostrava ødelagt og de russiske tropper strømmer inn i Böhmen også nordfra. I Berlin har russene rykket inn i Wilhelmstrasse og ikeadagen, Innenriksdepartementet og Posthuset er besatt. - På den nordlige vestfront er München tatt. 3. og 4. armé rykker videre inn i Østerrike og artas å ville nå Wolbuchins trekk i området ved Linz. - I Italia er felttoget så godt som avsluttet. Alle større norditalienske byer er nå de alliertes eller partisanenes hender. 25 tyske divisjoner er fullt og revet opp og 175.000 fanger er tatt. Restene av de tyske arméer retninger skynnet mot Brennerpasset. - Benito Mussolini dingler på torget i Milano og er en pleket med innstriften: Retferdigheten har skjedd tildele. Fra Sverige meldes at i de siste dager er over 400 tyske offiserer og 1500 andre kom ut over grensen fra Norge. - I den austronsk-liren ved Dachau befri de allierte 32 000 politiske fanger. - Fra Lora og Berna dattes siste nått vant sted i Aachen søndag og igår, Bernadotte ventes til Sverrige idag.

I mai-feiringen sto i de siste årene for krigens helt i antinazismens tegn. Etter det nazistiske overfallet i 1940 har vi ikke kunnet feire dagen. Men nettopp derfor er vår vilje til å bekjempe nazismen økt fra år til år. Og i dag - 1. mai 1945 - er den brunc pest endelig knust. Aldri før har vi følt oss så sikre som nå på at vi skal virkelig gjøre maidagens gamle budskap om frihet, trygghet og fred. Over hele Europa marsjerer arbeiderne opp i en mektig styrking, og sammen med alle franskriftsvennlige krefter vil de vinne freden. Striden mot reaksjonen og det nazistiske barbarat har kostet uuttelige ofre. Ofrene må ikke være forgjeves. Vi skal ikke tilbake til forkrigstidens økonomiske kaos og internasjonale anarki. Vi skal fram til en verden der de tekniske og kulturelle mulighetene utnyttes til alle nasjoners og individens best. - I et gigantiske gjenopbyggingsarbeidet som ventet oss, skal fagbevegelsen spille en avgjørende og ledende rolle. Norske arbeidere! Gjør dere klar til å reorganisere en

FRI FAGBEVEGELSE.

FF

FRI FAGBEVEGELSE.

organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 19.

5. årgang.

4. mai 1945.

Foran freden

A.F.L.s formann, Konrad Nordahl, sa i en radiotale 1. mai bl.a.:

Da vårt land den 9. april 1940 ble overfalt av de tyske hordene, var det få som trodde at okkupasjonen skulle vare så lenge som den faktisk har gjort. Vi var besjelt av en blå optimisme om at retten måtte seire ganske snart. Nå er det 5 år siden. Det har vært en meget hard tid, fylt av savn, sorg og lidelser, men nå kan det ikke vare lenge før den forhatte fienden er ute av landet og en ny dag skal begynne.

Tiden som kommer blir imidlertid ikke uten mange og store nasjonale, økonomiske og sosiale problemer. Spørsmålet om vår nasjonale sikkerhet er i første rekke et internasjonalt spørsmål. Bare hvis det lykkes å virkeliggjøre maidagens parole om internasjonal solidaritet mellom folkene, vil Norges nasjonale selvstendighet være sikret i fremtiden. Når det gjelder spørsmålet om å skape sosial trygghet, er det første og store problemet å skaffe beskjeftigelse til alle arbeidere, og at det blir betalt en forsvarlig lønn for alt arbeid. Dette blir den viktigste oppgaven vi kommer til å stå overfor, ikke bare i Norge, men også i alle andre land når krigen er slutt. Det er viktig ikke bare nasjonalt, men det har også avgjørende betydning for en heldig løsning av de internasjonale problemer. Eksemplet Tyskland er talende nok. Det er lite sannsynlig at Hitler ville fått så mange tilhengere som han fikk, hvis det ikke hadde vært noen arbeidsløshet i Tyskland. Det må derfor bli samfunnets oppgave å fjerne dette onde, selv om det vil bety brudd med en del ortodokse økonomiske læresetninger.

Alle er klar over at så omfattende som krigens ødeleggelser har vært, må det ta noen tid før vi kan nå samme levestandard som før krigen. Men om bare hele verdens produksjonsapparat settes inn med full kraft, vil det være mulig enndog før alt er bygget opp igjen å nå fram til en større velstand i alle land enn før krigen. Spørsmålet er bare om det lykkes å fordele de varer som kan produseres på en hensiktsmessig måte. Når det gjelder vårt eget land, beror det allikevel først og fremst på oss selv om fremtidens Norge skal bli bedre enn det som var. Folket må føle seg overbevist om at alle de anstrengelser som blir gjort, skal ytes til det felles beste ikke bare til de få. Særlig de som skal ta de tyngste tak må vite at det er til alles fordel. I den tid som kommer må vårt folk gjennomsyres av den sosiale solidaritets ånd.

Hilsen til Norges arbeidere fra Frankrikes arbeidere.

Den franske landsorganisasjon har i anledning 1. mai sendt en hilsen til de norske arbeiderne. Vi vet at dere aldri har latt dere kue, vi kjenner den stolthet dere har vist, og vi vet hvilke ofre dere har måttet yte. Også vi har hatt våre ofre, men vi er nå fri. Om meget kort tid er undertrykkelsens tid forbi også for Norge. Snart skal vi finne hverandre i frukt. På fast grunn og i en fredelig verden skal vi bygge opp et nytt Europa. Sammen skal vi nå målet.

De siste nyheter

finnes på side 3 og 4. Om dette er det siste stensilerte eks. av FF vet vi enda ikke. Vi fortsetter så lenge norsk presse ikke er helt fri.

Arbeiderbevegelsen og Sovjet-Samveldet.

Martin Tranter har skrevet en artikkel i det svenske tidsskrift "Tiden" under titelen "Arbeiderbevegelsen og Sovjetsamveldet". Vi gjengir to avsnitt av artikkelen:

"Det foregår en nyorientering i forholdet til den store arbeiderstaten i øst. Promissene er forskjellige. I konservative kretser er det en blanding av frykt og respekt. Andre veier nytt bytte: at det kan være penger å tjene. Og da snur de kappen etter vinden. Innen progressive og fordomsfri befolkningslag hersker det udelte glede og tilfredshet over den anerkjennelse Sovjetsamveldet har tilkjempet seg. Særlig sterk er denne oppfatningen blant alle sosialister som kjenner seg forbunde og samhörige med arbeiderne og bønderne i Russland. Dets gjennombrudd og seire viser jo også styrken i den sosialistiske politikken. Arbeiderbevegelsens holdning til Sovjet-Samveldet bør være positiv. Positiv og noktern. Det bør være slutt med sur og negativ kritikk. Vi bør derimot føle tilfredshet og stolthet over at arbeiderstaten kan hevde seg på en så imponerende måte. Men samtidig bør vi forbeholde oss retten til saklig kritikk. Det er et omsyn vi skylder oss selv og våre meningsfeller. Og også Sovjet. Ukritisk beundring er ikke bare verdiløs, men likeframt skadelig." - "De kommunistiske seksjoner har faktisk vært en barriere mellom Sovjetsamveldet og det øvrige Europa og Amerika. Den prinsippløse og opportunistiske politikken disse seksjoner i allmennlighet har ført og deres ufrie og uavhengige stilling, har gjort at de har vært lite skikket til å føre det nye Russlands tale. Nå da Komintern er oppløst og disse seksjoner åpent bekjenner seg til demokratiet, skulle prinsipielle uoverensstemmelser ikke lenger være en hindring for samling. Det som det nå beror på er tillitsforholdet, det vil si viljen til et lojalt samarbeid på et organisasjonsmessig og praktisk grunnlag."

Sverige og Norges frigjøring (utdrag av svensk presse):

Morgontidningen (Social-Demokraten skriver 20/4). Særlig fra den norske hjemmefrontens side har det gjentatte ganger fremkommet uttalelser som støtter det synspunkt at man ikke gjennom en for tidlig inngripen bør minske utsiktene til å avvike det tyske terroregimet med minst mulig blodutgytelse og uteløsing av sløtten. Skulle derimot virkelig en situasjon inntreffe da en svensk inngripen må ansees for uomgjengelig nødvendig; er det ingen grunn til å tro annet enn at regjeringen likesom riksdagen vil være berett til å diskutere selv vidtgående åtgjørelser." - Svenska Dagbladet (21/4). "Den kloke forsiktighet som har præget svensk politikk under den annen verdenskrig må ikke utarte til manglende handlingskraft, om vitale nordiske verdier trues til det ytterste." Dagens Nyheter (20/4): "Sverige må ikke forsømme noe som kan bidra til å overbevise tyskerne om nødvendigheten og nytten av å gi opp".

Kommunevalgene i Frankrike viser ifølge de foreløpige resultater en veldig fremgang for både sosialister og kommunister. Den politiske utvikling i Frankrike vil etter valget bli fulgt med den største spenning over hele verden. En må regne med at de Gaulles regjering får en atskillig mere markert venstrefarge og at det blir gjort fortgang med de mange økonomiske og sosiale reformer som står på regjeringens program. En korrespondent til Göteborgs Handels og Sjøfartstidning skriver fra Paris at de Gaulle i likhet med venstrepartiene mener at bare en økonomisk revolusjon kan skape en folkelig opinion for en industriell ekspansjon. Spørsmålet om i hvor stor grad nasjonaliseringen av industrien vil bli gjennomført, er det enda for tidlig å svare noe sikkert på. Men nasjonaliseringen kommer sannsynligvis til å omfatte jernbanene, muligens rederiene og antakelig busslinjene. Også gruber, kraftverk, gass- og elektrisitetsverk samt deler av jernindustrien, den kjemiske industri, papirindustrien og den mekaniske industri vil komme under større eller mindre statskontroll. Samtidig ventes det bestemt - som vi tidligere har nevnt i FF - at arbeiderne vil bli medbestemmende på den industrielle driften. Nasjonaliseringen av bedriftslivet vil imidlertid ikke alltid innebære regelrett statlig ekspropriasjon, men snarere en slags kooperativ drift under statlig overoppsyn.

Situasjonen.

De siste dagene har vært sterkt præget av rykter og fantasimeldinger, men kjennsgjøringene i seg selv har vært så sensasjonelle at det skulle være ubødvendig å brodere dem ut. Militært sett har Tyskland opphørt å eksistere. Onsdag kl. 3 ble Berlin overgitt av bykommandanten etter 12 dagers kamp. I nord har engelskmenn og russere møtt hverandre ved Wismar som er erobret. Andre nordtyske byer som er falt uten større motstand er Stralsund, Rostock, Lübeck og Warnemünde. Etter at Hamburg ble erklært for åpen by, ble den besatt uten kamp av engelskmenn torsdag middag. Den største militære sensasjonen er imidlertid at de tyske styrkene i Nord-Italia og det vestlige Østerrike med Salzburg, deler av Tyrol, Steiermark og flere steder har overgitt seg betingelsesløst. Dette skjedde onsdag i nærver av øverstkommanderende for Wehrmacht og øverste SS-general. Denne overgivelsen omfatter ca. 1 mill. mann. Det er nå bare helt betydningsløse styrker som gjør motstand i selve Tyskland, og de er fratatt enhver mulighet for noen langvarig motstand. Etter at Brag ble erklært som åpen hospitalsby, må en kunne gå ut fra at heller ikke styrkene i Böhmen-Mähren akter å føre noen håpløs selvutslottelseskamp.

De militære begivenheter er imidlertid etter hvert kommet helt i skyggen av det som skjer på den diplomatiske og politiske fronten. Ikke minst er de avgjørelser som her blir truffet i de nærmeste dager avgjørende for vårt eget lands skjebne. Det er ennå for tidlig å ha noen sikker formening om hva admiral Dönitzs maktovertakelse betyr. Foreløpig ser det ut som om alle de gamle partikoryfene er skjøvet helt til side. Noen har sikkert - som det meldes om Hitler og Goebbels - begått selvmord, men det er utvilsomt også noen som har kommet i foreløpig sikkerhet til utlandet eller forsøker å gå "i dolning" i Tyskland. De to hovedspørsmål som først og fremst reiser seg er: 1. Evilken politikk akter Dönitz å slå inn på? Valger han en forsetning av krigen på et eller annet grunnlag eller er det hans hensikt å forberede en ålminnelig kapitulasjon? 2. Har han den nødvendige autoritet til å få alle kretser av nazipartiet og offiserstanden til å bøye seg for de avgjørelser han tar? Hans proklamasjon til folket og soldatene synes å hvile på illusjoner om at det er mulig å få de vestallierte med på en allianse mot Sovjet-samveldet. No liknende kommer til uttrykk i den noe spake tale som hans nye utenriksminister, greve Schwerin-Krossingk nettopp holdt. Dette forsøket på å skape splid blant de allierte nasjoner er i London og Washington mottatt med hånlige overbærenhet, og det kan uten videre sies at denne utvei er like stengt for Dönitz som den var for Himmler. På den annen side er det helt åpenbart at det hersker atskillig uenighet i tyske kretser om hvilken vei man skal slå inn på. Massekapitulasjonen i Italia og Østerrike, erklæringen fra Tyrols gauleter om at Innsbruck ikke skal forsvares og en rekke andre omstendigheter tyder på at selv ledende nazister nå ser en ubetinget kapitulasjon som den eneste mulighet. Hva Norge og Danmark angår synes situasjonen foreløpig å være helt på det uvisse. De påbegynte kapitulasjonsforberedelser i Danmark er stoppet av general Lindemann etter Dönitz proklamasjon. En ubekreftet melding til Svenska Dagbladet forteller at Dönitz har hatt en konferanse i Kjøbenhavn med Terboven og dr. Best. Bestemmer de seg for den galskap å ville "forsvare" Danmark og Norge blir det en kamp mot dansker og nordmenn - og mot de vestallierte som de har erklært seg villig til å kapitulere overfor. En så håpløst paradoksal krig må man vel kunne håpe at store deler av de tyske styrker motsetter seg.

Når det gjelder våre egne quislinger, er det åpenbart at det er sterke krefter som går inn for en betingelsesløs kapitulasjon, men det er naturlig at en del av disse i siste omgang kan bli tvunget til å gå den vei som ledelsen bestemmer. Når man en gang har gitt seg inn under kadaverdisiplinen, er det vanskelig å komme løs igjen. - Vår linje er under enhver omstendighet klar. Så lenge situasjonen er så svøvende og uklar som den nå er, er det grunn til med all kraft å innskjerpe: 1. H.L.s forholdsordre nr. 10: PÅ VAKT MOT PROVOKASJON, VERDIGHET - RO - DISIPLIN. 2. F.O. ordre til hjemmestyrene: RO OG BESINDIGHET HOS LEDERNE - UROKKELIG DISIPLIN BLANT MANNSKAPENE.

Arbeiderbevegelsen og Sovjet-Samveldet.

Martin Tranmæl har skrevet en artikkel i det svenske tidsskrift "Tiden" under titelen "Arbeiderbevegelsen og Sovjetsamveldet". Vi gjengir to avsnitt av artikkelen:

"Det foregår en nyorientering i forholdet til den store arbeiderstaten i øst. Promissene er forskjellige. I konservative kretser er det en blanding av frykt og respekt. Andre veirer nytt bytte: at det kan være penger å tjene. Og da snur de kappen etter vinden. Innen progressive og fordomsfri befolkningslag hersker det udelt glede og tilfredshet over den anerkjennelse Sovjetsamveldet har tilkjempet seg. Særlig sterk er denne oppfatningen blant alle sosialister som kjenner seg forbunde og samhörige med arbeidernes og bøndernes Russland. Dets gjennomridd og seire viser jo også styrken i den sosialistiske politikken. Arbeiderbevegelsens holdning til Sovjet-Samveldet bør være positiv. Positiv og noktern. Det bør være slutt med sur og negativ kritikk. Vi bør derimot føle tilfredshet og stolthet over at arbeiderstaten kan hevde seg på en så imponerende måte. Men samtidig bør vi forbeholde oss retten til saklig kritikk. Det er et omsyn vi skylder oss selv og våre meningsfeller. Og også Sovjet. Ukritisk beundring er ikke bare verdiløs, men likeframt skadelig." - "De kommunistiske seksjoner har faktisk vært en barriere mellom Sovjetsamveldet og det øvrige Europa og Amerika. Den prinsippløse og opportunistiske politikken disse seksjoner i allmennelighet har ført og deres ufrie og uavhengige stilling, har gjort at de har vært lite skikket til å føre det nye Russlands tale. Nå da Komintern er oppløst og disse seksjoner åpent bekjenner seg til demokratiet, skulle prinsipielle uoverensstemmelser ikke lenger være en hindring for samling. Det som det nå beror på er tillitsforholdet, det vil si viljen til et lojalt samarbeid på et organisasjonsmessig og praktisk grunnlag."

Sveriges og Norges frigjøring (utdrag av svensk presse):

Morgontidningen (Social-Demokraten skriver 20/4). Særlig fra den norske hjemmefrontens side har det gjentatte ganger fremkommet uttalelser som støtter det synspunkt at man ikke gjennom en for tidlig inngripen bør minske utsiktene til å avvikle det tyske terrorregimet med minst mulig blodutgytelse og slekking av fienden. Skulle derimot virkelig en situasjon inntreffe da en svensk inngripen må anses for uomgjengelig nødvendig; er det ingen grunn til å tro annet enn at regjeringen likesom riksdagen vil være berett til å diskutere selv vidtgående åtgjørelser." - Svenska Dagbladet (21/4). "Den kloke forsiktighet som har præget svensk politikk under den annen verdenskrig må ikke utarte til manglende handlingskraft, om vitale nordiske verdier trues til det ytterste." Dagens Nyheter (20/4): "Sverige må ikke forsømme noe som kan bidra til å overbevise tyskerne om nødvendigheten og nytten av å gi opp." - Kommunevalgene i Frankrike

viser ifølge de foreløpige resultater en veldig fremgang for både sosialister og kommunister. Den politiske utvikling i Frankrike vil etter valget bli fulgt med den største spenning over hele verden. En må regne med at de Gaulles regjering får en atskillig mere markert venstrefarge og at det blir gjort fortgang med de mange økonomiske og sosiale reformer som står på regjeringens program. En korrespondent til Göteborgs Handels og Sjøfartstidning skriver fra Paris at de Gaulle i likhet med venstrepartiene mener at bare en økonomisk revolusjon kan skape en folkelig opinion for en industriell ekspansjon. Spørsmålet om i hvor stor grad nasjonaliseringen av industrien vil bli gjennomført, er det enda for tidlig å svare noe sikkert på. Men nasjonaliseringen kommer sannsynligvis til å omfatte jernbanene, muligens rederiene og antakelig busslinjene. Og så gruber, kraftverk, gass- og elektrisitetsverk samt deler av jernindustrien, den kjemiske industri, papirindustrien og den mekaniske industri vil komme under større eller mindre statskontroll. Samtidig ventes det bestemt - som vi tidligere har nevnt i FF - at arbeiderne vil bli medbestemmende i den industrielle driften. Nasjonaliseringen av bedriftslivet vil imidlertid ikke alltid innebære regelrett statlig ekspropriasjon, men snarere en slags kooperativ drift under statlig overoppsyn.

Situasjonen.

De siste dagene har vært sterkt præget av rykter og fantasimeldinger, men kjennsgjøringene i seg selv har vært så sensasjonelle at det skulle være unødvendig å brodere dem ut. Militært sett har Tyskland opphørt å eksistere. Onsdag kl. 3 ble Berlin overgitt av bykommandanten etter 12 dagers kamp. I nord har engelskmenn og russere møtt hverandre ved Wismar som er erobret. Andre nordtyske byer som er falt uten større motstand er Stralsund, Rostock, Lübeck og Warnemünde. Etter at Hamburg ble erklært for åpen by, ble den besatt uten kamp av engelskmenn torsdag middag. Den største militære sensasjonen er imidlertid at de tyske styrkene i Nord-Italia og det vestlige Østerrike med Salzburg, deler av Tyrol, Steiermark og flere steder har overgitt seg betingelsesløst. Dette skjedde onsdag i nærvar av øverstkommanderende for Wehrmacht og øverste SS-general. Denne overgivelsen omfatter ca. 1 mill. mann. Det er nå bare høit betydningsløse styrker som gjør motstand i selve Tyskland, og de er fratatt enhver mulighet for noen langvarig motstand. Etter at Brag ble erklært som åpen hospitalsby, må en kunne gå ut fra at heller ikke styrkene i Böhmen-Mähren akter å føre noen håpløs selvutslottelseskamp.

De militære begivenheter er imidlertid etter hvert kommet helt i skyggen av det som skjer på den diplomatiske og politiske fronten. Ikke minst er de avgjørelser som her blir truffet i de nærmeste dager avgjørende for vårt eget lands skjebne. Det er ennå for tidlig å ha noen sikker formening om hva admiral Dönitzs maktovertakelse betyr. Foreløpig ser det ut som om alle de gamle partikoryfene er skjøvet helt til side. Noen har sikkert - som det meldes om Hitler og Goebbels - begått selvmord, men det er utvilsomt også noen som har kommet i foreløpig sikkerhet til utlandet eller forsøker å gå "i dekning" i Tyskland. De to hovedspørsmål som først og fremst reiser seg er: 1. Evilkon politikk akter Dönitz å slå inn på? Valger han en forsetting av krigen på et eller annet grunnlag eller er det hans hensikt å forberede en ålminnelig kapitulasjon? 2. Har han den nødvendige autoritet til å få alle kretser av nazipartiet og offiserstanden til å bøye seg for de avgjørelser han tar? Hans proklamasjon til folket og soldatene synes å hvile på illusjoner om at det er mulig å få de vestallierte med på en allianse mot Sovjet-samveldet. No liknende kommer til uttrykk i den noe spake tale som hans nye utenriksminister, grev Schwerin-Krossingk nettopp holdt. Dette forsøket på å skape splid blant de allierte nasjoner er i London og Washington mottatt med hånlige overbærenhet, og det kan uten videre sies at denne utvei er like stengt for Dönitz som den var for Himmler. På den annen side er det helt åpenbart at det hersker atskillig uenighet i tyske kretser om hvilken vei man skal slå inn på. Massekapitulasjonen i Italia og Østerrike, erklæringen fra Tyrols gauleter om at Innsbruck ikke skal forsvares og en rekke andre omstendigheter tyder på at selv ledende nazister nå ser en ubetinget kapitulasjon som den eneste mulighet. Hva Norge og Danmark angår synes situasjonen foreløpig å være helt på det uvisse. De påbegynte kapitulasjonsforberedelser i Danmark er stoppet av general Lindemann etter Dönitz proklamasjon. En ubekreftet melding til Svenska Dagbladet forteller at Dönitz har hatt en konferanse i Kjøbenhavn med Terboven og dr. Best. Bestemmer de seg for den galskap å ville "forsvare" Danmark og Norge blir det en kamp mot dansker og nordmenn - og mot de vestallierte som de har erklært seg villig til å kapitulere overfor. En så håpløst paradoksal krig må man vel kunne håpe at store deler av de tyske styrker motsetter seg.

Når det gjelder våre egne quislinger, er det åpenbart at det er sterke krefter som går inn for en betingelsesløs kapitulasjon, men det er naturlig at en del av disse i siste omgang kan bli tvunget til å gå den vei som ledelsen bestemmer. Når man en gang har gitt seg inn under kadaverdisiplinen, er det vanskelig å komme løs igjen. - Vår linje er under enhver omstendighet klar. Så lenge situasjonen er så svøvende og uklar som den nå er, er det grunn til med all kraft å innskjerpe: 1. HL.s forholdsordre nr. 10: PÅ VAKT MOT PROVOKASJON, VERDIGHET - RO - DISIPLIN. 2. F.O. ordre til hjemmestyrkene: RO OG BESINDIGHET HOS LEDERNE - UROKKELIG DISIPLIN BLANT MANNSKAPENE.

Situasjonen i Danmark.

Den siste tids sensasjonelle hendelser har skapt stor forvirring blant tyskerne i Danmark. Det rykte som vi hørte i begynnelsen av uken om at samtlige tyske stridskrefter i Danmark hadde kapitulert og overlatt makten til Kong Christian var imidlertid ikke riktig. Når dette skrives er det bare lokale tyske kommandanter - det nevnes i 4 byer - som har tilbudt overgivelse og foretatt forberedelser til avvikling av okkupasjonen. På autoritativt hold i Danmark erklærer man at man ikke vil anerkjenne noen avgjørende endring i okkupasjonsforholdene før det foreligger en betingelsesløs tysk kapitulasjon overfor Vestmaktene og Sovjetsamveldet. Først når dette er skjedd kan en endelig opphevelse av okkupasjonen finne sted med alle formelle, politiske og konstitusjonelle konsekvenser. Det danske Frihetsråd har oppfordret til ro og disiplin. Dansk pressetjeneste melder at en ny dansk regjering, bestående av 8 representanter for motstandsbevegelsen og 8 representanter for de gamle partiene står ferdig til å overta makten så snart dette skulle vise seg nødvendig.

Hitlers død.

Hitlers ettermann, admiral Dönitz, har som en kunne vente søkt å skape en legende om at menneskehetens fiende nr. 1, Adolf Hitler, døde "heltedøden" i Berlin. Hans fremstilling av førerens endelig motsies klart av de uttalelser som Himmler og general Schillenburg fremsatte overfor grev Bernadotte for snart 14 dager siden. Eisenhower har meddelt at Himmler sa til Bernadotte at Hitler hadde fått slag og ville dø innen 48 timer. General Schillenburg hadde ved samme anledning sagt at Hitler hadde fått hjerneblødning. Den siste versjon går imidlertid ut på at Hitler samt Göbbels begikk selvmord. Denne opplysning har russerne etter Berlins fall fått av Göbbels stedfortreder Frietsche. Fullstendig klarhet vil en neppe nå fram til for allierte myndigheter har kunnet avhøre flere vitner. Inntil videre har vi ikke en gang 100% sikkerhet for at Hitler er død.

Overgivelse av norske og danske politiske fanger.

I et intervju med svenske aviser har grev Bernadotte gitt en kort redegjørelse for sitt arbeid med å få frigitt de norske og danske politiske fanger i Tyskland. Grevén søkte kontakt med Himmler allerede i februar og 12. mars fikk han Himmlers tilsagn om at fangene skulle bli frigitt, men det svenske røde kors måtte selv stille transportmidler til disposisjon. Det ble skaffet 75 svenske busser og i løpet av april er overføringen av fangene til Sverige på det nærmeste fullført. I en dansk utsending over London ble det sagt at tyskerne hadde holdt tilbake de danske kommunistiske fanger, men at disse nå sannsynligvis var befridd av russerne.

Kort utenriksnytt:

Pierre Laval, som kom til Barcelona i et tysk fly er arrestert av de spanske myndigheter, som opplyser at de vil stille ham til disposisjon for de forante nasjoner. -- Trygve Lié er valgt til formann for den kommisjon på San Franciscokonferansen som skal planlegge den verdensomfattende sikkerhetsorganisasjon som skal etableres etter krigen. -- Blant de allierte fanger er generalfeltmarskalk von Rundstedt, general Ritter von Epp, generalfeltmarskalkene von Weiss og Sperle. (von Weiss hadde kommandoen over de tyske tropper på Balkan). Samtlige ble tatt i Syd-Tyskland av 7. sm.arme. -- Göring, som tidligere har vært sinn syk, skal ha fått et tilbakefall. London melder at 1200 fanger, vesentlig gisler, skal frigis fra Grini. --

Norsk lov skal etter råda i Norge.

Justisminister Terje Wold uttalte i London Radio igår at generelt sett gjelder først og fremst den regel at alle lover som gjaldt i Norge før 9. april får full gyldighet så snart okkupasjonen er opphørt. Alle "lover om straff og inndraing som quislingene og tyskerne har utstedt opphører å gjelde likeledes selvsagt alle bestemmelser som strider mot Grunnloven. Ved okkupasjonens opphør vil regjeringen offentliggjøre lister over hvilke av de bestemmelser som er gitt under okkupasjonen som øyeblikkelig annulleres og hvilke som skal gjelde inntil videre. I fagbevegelsen skal også de gamle lover og cedtak gjelde inntil de respektive organisasjonsinstanser anderledes bestemmer. Det er en viktig forutsetning for at vi hurtig skal nå fram til en velorganisert

FRI FAGBEVEGELSE.

FF

FRI FAGBEVEGELSE

organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 20.

5. årgang.

7. mai 1945.

Arbeidslivet etter befrielsen.

En tysk kapitulasjon i Norge kan nå ventes når som helst. Det blir i overgangstiden uomgjengelig nødvendig at arbeidslivet opprettholdes uten avbrekk. Bare da vil det bli mulig hurtig og effektivt å få vart krigsproduksjonsliv ominnstillt til fredsbehov. Så lenge ingen andre paroler eller retningslinjer foreligger, må derfor enhver bli på sin arbeidsplass, selv om det dreier seg om direkte krigsproduksjon. Dette er absolutt nødvendig for å unngå det kaos som vil oppstå hvis alle skulle styrte fra sine midlertidige plasser og søke til sine hjemsteder. De som er tvangsutskrevet og de som på grunn av sin deltakelse i krigen eller motstandsbevegelsen er kommet vekk fra sitt gamle arbeid, skal i følge vedtatt forordning få sitt arbeid tilbake. Det vil så snart som mulig bli kunngjort hvordan enhver skal melde seg til sin tidligere arbeidsplass. -- Ingen arbeidsgiver må i overgangstiden avskjedige noen uten godkjenning fra myndighetene. Eventuelle konflikter med arbeidsgiverne må ikke møtes med plutselige aksjoner, men søkes ordnet gjennom de faglige organisasjoner. -- Når befrielsen er et faktum, må enhver arbeider og funksjonær snarest mulig bringe sitt organisasjonsforhold i orden.

Situasjonen.

Når dette skrives (kl. 5 i natt) foreligger det ennå ingen tysk kapitulasjon for vårt lands vedkommende. Et forlydende sier at Montgomery skal ha avsluttet å godta en tilbudt tysk overgivelse i Norge fordi tilbudet ikke også var rettet til russerne. På den annen side foreligger det ikke noen offisielle meldinger om at sjangsen for en fredelig kapitulasjon er blitt mindre. Det er videre verd å merke seg at Dönitz i en ny radiotale uttrykkelig har presisert at ordren til de tyske troppene om ikke å begynne gerillavirksomhet eller ødeleggelse av transportmidler o.l. også omfatter Norge. -- Vår regjering som står i intim kontakt med så vel H.L. som den norske og allierte overkommando har sendt ut en innstendig oppfordring om å bevare ro og disiplin. Utviklingen i Holland og Danmark etter kapitulasjonen viser klart at vi også i den aller første tiden etter en eventuell kapitulasjon, må følge denne henstilling.

Sammendrag av søndagens meldinger: Restene av 9. og 12. t. arme på midtfronten har overgitt seg til 9. sm.arme. -- i Münchenområdet kapitulerte to tyske armeer lørdag. (200-400.000 mann). Våpenstilstanden inntrådte her søndag kl. 12. -- 24. t. arme ved Lichtenstein har kapitulert for 1. fr. arme. Praktisk talt bare hovedkvarteret var igjen. -- Foruten i Norge står det nå tyske tropper i Tsjekkoslovakia, Østerrike, Kroatia, på Kreta og Sjer i Egeerhavet, i la Rochelle og et par andre franske havner, i Breslau, Kurland, på Kanaløyene samt et par steder i Nord-Tyskland på russernes avsnitt. De hardeste kampene pågår i Tsjekkoslovakia hvor amerikanerne etter å ha tatt Pilsen tykker mot Praha der det foregår harde kamper mellom tyskere og hjemmestykker. -- 87 mennesker er drept under kamper etter kapitulasjonen. Befridd av de allierte: Kong Leopold av Belgia, Daladier, Weygand, Reynaud, Gamelin og Niemöller. Fanget: Den tyske overbuddel i Polen, Frank (etter selvmordsforsøk i Berchtesgaden), v. Neurath, Reichsprotektor dr. Frick (Sachsen-Mähren) og Hitlers adjutant. -- 130 danske kommunister antas myrdet i Tyskland.

SISTE:

I DEN NORSKE SENDINGEN KL. 6, 30 IDAG BLE DET SAGT AT ALLE LONDON-AVISER LMORGES REGNER MED TYSKLANDS ENDELIGE OG TOTALE KAPITULASJON ER UMIDDELBAR FORESTÅENDE. MAN MENER AT DÖNITZ NA HAR GÅTT MED PÅ BETINGELSESLÖS OVERGIVELSE TIL SAMTLIGE 3 STORMAKTER. KAPITULASJONEN VIL BLI KUNNGJORT SAMTIDIG I LONDON, WASHINGTON OG MOSKVA. CHURCHILL SKAL MELDE NYHETEN GJENNOM RADIO. KONG GEORG ER KOMMET TIL LONDON.

Allerede sist onsdag kom general Blumentritt til Montgomerys hovedkvarter og tilbød å forhandle om kapitulasjon og neste dag innfant toradmiral von Friedeburg og 4 andre høytstående tyske offiserer seg hos Montgomery og tilbød overgivelse til de vestallierte av 3. tyske armegruppe som sto overfor russerne i Nord-Tyskland. Montgomery svarte at det kunne han ikke gå med på. Disse styrker måtte overgi seg til russerne. I stedet spurte han om ikke de tyske styrker som sto overfor 2. britiske og 1. kanadiske arme i Vest-Holland, Nordvest-Tyskland, Schleswig-Holstein og Danmark innbefattet også Helgoland og de Frisiske øer, var villig til å kapitulere. Tyskerne svarte forstømt nei, men da Montgomery på et kort viste dem hvorledes den militære situasjon hadde utviklet seg i løpet av det siste døgn, endret de plutselig mening. Det var tydelig at de ikke visste hvor ille situasjonen var. Admiral von Friedeburg ordt endog sammen i voldsom gråt. Delegasjonen reiste da tilbake for å få fullmakt av feldmarsjall von Busch til å undertegne en betingelsesløs kapitulasjon. Dagen etter - fredag kl. 18,25 - var delegasjonen kommet tilbake til Montgomerys hovedkvarter på Lüneburgerhøden og kapitulasjonsceremonien var utsatt i løpet av 5 minutter. Først undertegnet de tyske representanter, sjef og sterkt beveget. Montgomery skrev deretter under på kapitulasjonsdokumentet, idet han gjorde merksom på at han handlet på vegne av general Eisenhower. Kapitulasjonen ble utført på engelsk og tysk, den engelske tekst skulle være rettsgyldig ved eventuell tvist. Våpenhvilen skulle inntre kl. 8 lørdag morgen. Den siste kamphandling foretok kl. 7,10 da et Focke-Wulf-maskin ble skutt ned av engelske piloter.

De praktiske detaljer ved overgivelsen ble bestemt i et møte kort etter at kapitulasjonen var undertegnet. Montgomery uttalte på en pressekonferanse at han ikke hadde hatt anledning til å drøfte spørsmålet om Norges, dels fordi ingen representanter for den tyske forsvarsmakt i Norge var til stede og dessuten fordi dette spørsmålet også angikk russerne som sto i Nord-Norge. I en av paragrafene i overgivelsesdokumentene understrekes for øvrig at kapitulasjonen ikke har noe å gjøre med de forhandlinger som pågår om total tysk kapitulasjon på alle frontavsnitt. Søndag ble det i Hilversum undertegnet et supplerende kapitulasjonsdokument av general Blaskowitz på vegne av de tyske styrkene i Vest-Holland, som bekreftet det dokument som var undertegnet i Montgomerys hovedkvarter.

I Danmark er det etter befrielsen kommet til sammenstøt mange steder i landet mellom fanatiske tyske og danske nazister og danske hjemmestykker, til dels støttet av allierte styrker. De sistnevnte er imidlertid herre over situasjonen. Hjemmestykkene og politistyrker som kom fra Sverige i samme øyeblikk som kapitulasjonen var et faktum, har arrestert tusener av quislinger. Dr. Best og Fritz Claussen er blant dem som er tatt i forvaring. I Holland har det også vært uroligheter, flere hollendere som feiret befrielsen er drept av S.S.soldater bl.a. i Rotterdam og Dordrecht.

Våre landsmenn som gjennom lange måneder og år har utholdt fangenskap i tyske konsentrasjonsleire er kommet til Sverige. De er igjen frie mennesker i et fritt land. Hele nasjonen har med spenning og engstelse hatt disse landsmenn i tankene helt fra den dag de første ofrene ble sendt sørover. Etter hvert ble det flere og flere av dem. Vi som levet på "frifot" i "konsentrasjonsleiren Norge" hadde til slutt alle en eller flere slektninger og venner i Gestapos fangeshull. Mange av dem har dukket under i fangenskapet og ennå flere er blitt siddet, slitt og underernært. For oss her hjemme har de alle vært et lovende stykke Norge og et symbol på motstandsviljen og standhaftigheten i folket vårt.

Det har vært vårt brennende ønske og et mål for/kamp at også de skulle bli befridd sammen med landet. Nå er det merkelige hendt at de gjenvant friheten før oss. Vi vet at deres tanker er hos oss i disse avgjørende timene. Vi sender dem vår hjerteligste hilsen og teller utålmodig timene til vi kan røkke dem hendene til velkommen i et fritt og seirende Norge med en

FRI FAGBEVEGELSE!

Kamerat!

For et folk i krig er samhold, enhet og disiplin et spørsmål om liv eller død. Dette kom som en selvfølge for det store flertall av nordmenn etter at Hitlers horder brøt inn over landet vårt. Der fantes noen landsforredere som stilte seg til fiendens disposisjon, og noen andre som prøvde å fiske i rørt vann ved å opptre med egne paroller og opposisjonsorganer. Folkets store masse sluttet imidlertid opp mot undertrykkerne og skapte den enhetlige motstandsfront som i dag står sterkere enn noen gang før.

Denne nasjonale enhet er ikke bare nødvendig for å vinne krigen, den er like viktig for å vinne freden. Polen og Hellas er avgjørende beviser for det. Begge disse land hadde et halvfasistisk diktaturstyre før krigen — en må ikke glemme betydningen av det som bakgrunn for det som er skjedd senere. Og under slike forhold er det selvsagt uhyre vanskelig å skape nasjonal enhet. Gamle motsetninger fortøner seg uovervinnelige. De mest ytterliggende — til alle kanter — har så lett for å bli dominerende. Resultatet ble for Hellas vedkommende borgerkrig og faktisk engelsk besettelse etter at tyskerne var kastet ut. For Polens vedkommende to regjeringer: En i Lublin/Warszawa, anerkjent av Sovjetsamveldet og en i London, inntil videre anerkjent av de øvrige allierte.

En slik tilstand, på toppen av de tyske ødeleggelser, er noe av det verste som kan hende et folk. Og det maner til varsomhet og vaksomhet mot ethvert tilløp til splittelse og brudd på den nasjonale enhet i frihetskampen. Det gjelder alle, men for et litet land som vårt, kan det bli av avgjørende betydning.

Den nasjonale motstandsfront står åpen for alle lojale nordmenn som vil være med i kampen for Norges frigjøring, uansett livssyn, klasse eller politiske interesser. Ingen forlanger at noen skal gi opp sine særmeneringer, men et folk i krig må kreve ubrytelig disiplin i rekkene og at ingen, ved forsøk på å fremme særinteresser, setter enheten i fare. Det gjelder i dag å vinne krigen og dermed friheten for vårt land og folk. Deretter skal vi ta fatt på gjenoppbygningen, på det grunnlag som et fritt folk bestemmer.

KAMRAT.

Mordene på 34 gode nordmenn som hevn for gestapo-bødlen Marthinsens usle liv har vakt sorg og harme innen hele vårt folk. Det som er hendt viser pånytt at en må slutte med å betrakte disse vesener som mennesker i vanlig forstand. Etter det må vi innrette oss. Og la det være et hellig løfte ved våre fallne landsmenn og kameraters graver at vi aldri skal hvile før deres kamp for Norges frihet er fullført og deres bøddler har fått sin fortjente straff.

Som et lysglimt i sorgen og som en forgjettelse om at rettferdigheten skal skje fyldest — og det meget snart — kom meldingen om vedtakene under konferansen mellom „de tre store" på Krim. Lederne av den mektigste koalisjon som verden noen gang har sett, erklærer at nazismen skal knuses og den tyske militarisme utryddes en gang for alle. Tyskland skal aldri mer få høve til å forstyrre verdensfreden, krigsforbrvterne skal stilles for retten og straffes og tyskerne skal få erstatte sine plynderinger og ødeleggelser.

Hører de klokkene ringe, d'herrer Terboven, Quisling, Fehlis og Judas Lie og alle de andre små-bødlene og medløperne? Begriper de at det øyeblikkelig er slut på deres herrefolk-tilværelse? Det framheves med rette at først når nazismen og militarismen er utryddet, vil det finnes håp om et anstendig liv og en plass for tyskerne i nasjonenes familie.

De russiske panserkolonners utanselige marsj mot Tysklands hjerte og de vest-allierte flyarmadaers bombeorkan over Tysklands storbyer, kommunikasjons- og industrisentrer og gjennombrudd av Vestvolden understreker alvorret i proklamasjonen fra Krim. De sidste drepende slag mot Tysklands krigsmakt er forestående.

Kampen mot det nazistiske uthyre er overalt den samme, og den krever blodige ofre, enten den utkjemper på Brandenburgs og Rhinlandets sletter eller i Norges mørklagte byer og bygder. Krigen er total. Alle er med. Gjennom sorgen over de fallne lyser i dag vissheten om at deres offer ikke var forgjeves. Seiren er nær.